

Kommittédirektiv

Renodling av polisens arbetsuppgifter

**Dir.
2014:59**

Beslut vid regeringssammanträde den 24 april 2014

Sammanfattning

En särskild utredare ska utreda och lämna förslag till förändringar av polisens uppgifter i syfte att verksamheten renodlas så att polisen i ökad utsträckning kan koncentrera sig på huvuduppgifterna att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt bekämpa brott.

Utredaren ska

- undersöka om och i så fall hur polisens uppgifter när det gäller hantering av djur kan överföras till en annan huvudman,
- undersöka om det finns ytterligare arbetsuppgifter som på ett lämpligare sätt kan utföras av någon annan huvudman i syfte att frigöra resurser för att förstärka den centrala polisverksamheten,
- med utgångspunkt i de överväganden som görs lämna fullständiga författningsförslag,
- redovisa vilka kostnader polisen har i dag för de uppgifter som föreslås få en ny huvudman,
- beräkna vilka kostnader förslagen kommer att medföra hos en ny huvudman, och
- föreslå hur kostnaderna ska finansieras.

Uppdraget ska, i den del som avser polisens uppgifter på djurområdet, redovisas i ett delbetänkande senast den 31 januari 2015. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 oktober 2015.

Polisens verksamhet behöver renodlas

Till polisens huvuduppgift hör att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt bekämpa brott. Polisen har med tiden påförts en mängd uppgifter som i mindre utsträckning har samband med dessa huvuduppgifter.

Till polisens uppgifter hör bl.a. att pröva ansökningar om tillstånd av olika slag, att svara för tillsyn av vissa verksamheter, att utreda och ge handräckning åt andra myndigheter och att hantera förlustanmälningar och hittegodsärenden. Polisen är också landets passmyndighet som utfärdar och i förekommande fall återkallar pass. Ansvar för tillsyn och stängsling kring gruvhål där det finns risk för att människor och djur kommer till skada är ytterligare exempel på uppgifter som åvilar polisen.

Några uppgifter som kräver särskilt stora resurser av polisen är transporter av frihetsberövade personer, omhändertagande och förvar av berusade personer samt omhändertagande, transport, avlivning och försäljning av djur. Polisens uppgifter på dessa områden påverkar ofta planeringen av arbetet och uppgifterna saknar dessutom anknytning till polisens huvuduppdrag eftersom de ofta varken präglas av ordnings- och säkerhetsintressen eller kräver polisens särskilda våldsmonopol eller utbildning och kompetens.

Polisen bör ha så goda förutsättningar som möjligt att utföra sitt uppdrag. De resursförstärkningar som regering och riksdag har tilldelat verksamheten har syftat till att öka den polisiära närvaron, förbättra utredningskapaciteten och förebygga brott. För att ytterligare förbättra polisens förutsättningar att utvecklas och nå resultat kommer verksamheten att på regeringens initiativ ombildas till en sammanhållen myndighet, Polismyndigheten, från och med den 1 januari 2015. Att se över polisens uppdrag och avlasta polisverksamheten från uppgifter som kan utföras av andra är ännu en åtgärd som kan bidra till att den samlade effektiviteten inom polisen ökar.

Uppdraget att se över polisens arbetsuppgifter

Polisens uppgifter på djurområdet

Polisen har ett flertal uppgifter som avser hantering av djur, t.ex. enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, djurskyddslagen (1988:534) och jaktlagen (1987:259) med tillhörande förordningar.

Polisens uppgifter på området har varit föremål för utredning tidigare. I december 2000 fick Polisverksamhetsutredningen i uppgift att göra en översyn av polisens arbetsuppgifter och lämna förslag till ändringar som innebar att polisens verksamhet kunde renodlas så att polisen i ökad utsträckning kunde koncentrera sig på de centrala uppgifterna att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Utredningen antog namnet Polisverksamhetsutredningen och presenterade sina förslag i delbetänkandena Mot ökad koncentration – förändring av polisens verksamhet (SOU 2001:87) och Polisverksamhet i förändring (SOU 2002:70) och i slutbetänkandet Polisverksamhet i förändring – del 2 (SOU 2002:117). Utredningen föreslog bl.a. att polisens uppgift att verkställa beslut om omhändertagande av djur enligt djurskyddslagen skulle flyttas över till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skulle dock ha möjlighet att i samråd med polisen överlåta ansvaret för verkställigheten av beslut om omhändertagande i vissa fall. Polisen föreslogs även ha kvar vissa av de uppgifter som i dag åvilar polisen enligt djurskyddslagen, bl.a. uppgiften att bistå med handräckning vid omhändertagande och tillsyn. Polisens uppgifter enligt den nuvarande lagen om tillsyn över hundar och katter föreslogs dock ligga kvar hos polisen.

Flera remissinstanser tillstyrkte utredningens förslag eller hade inget att invända. Många var dock kritiska och hade bl.a. synpunkter på förslagets ekonomiska konsekvenser och påtalade att omhändertagande enligt djurskyddslagen ofta kräver polisens särskilda vålds- och tvångsbefogenheter. Förslagen ledde inte till någon lagstiftning.

I sammanhanget kan nämnas att det för närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram förslag till en ny

djurskyddslag. Arbetet bygger på betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75). Polisens skyldighet att verkställa länsstyrelsernas beslut om omhändertagande av djur enligt den nuvarande djurskyddslagen föreslås flyttas över till den nya lagen.

Polisens uppgifter på djurområdet kräver stora resurser och påverkar planeringen av polisens verksamhet. När det gäller stora delar av uppgifterna kan det även ifrågasättas om polisen är den bäst lämpade myndigheten att utföra dem. Förutsättningarna för att föra över huvuddelen av polisens uppgifter till någon annan huvudman bör alltså utredas vidare. Arbetet bör ta sin utgångspunkt i de förslag som lämnades av Polisverksamhetsutredningen med inriktningen att komma till rätta med de problem som remissinstanserna då påtalade. Vidare bör utgångspunkten vara att en eventuell överföring till annan huvudman inte ska leda till sämre djurskydd. En viktig del i uppdraget är att utreda de ekonomiska förutsättningarna för att föra över uppgifterna till en annan huvudman.

Utredaren ska därför

- undersöka om och i så fall hur polisens uppgifter när det gäller hantering av djur enligt framför allt djurskyddslagen kan överföras till någon annan huvudman,
- med utgångspunkt i de överväganden som görs utarbeta fullständiga författningsförslag,
- redovisa de kostnader som polisen har för de uppgifter gällande hantering av djur som föreslås överföras till en annan huvudman,
- beräkna de kostnader som en ny huvudman kan antas få och tydligt redogöra för hur dessa har beräknats,
- beräkna de hos polisen kvarvarande kostnaderna för handräckning, och
- föreslå hur kostnaderna hos en ny huvudman ska finansieras.

Polisens uppgifter på andra områden

Polisverksamhetsutredningen föreslog att även flera andra av polisens uppgifter borde föras över till en annan huvudman.

Sådana förslag lämnades bl.a. när det gäller handräckning på begäran av en annan myndighet, däribland transporter av frihetsberövade personer samt omhändertagande och förvar av berusade personer. Bland de övriga förslag som lämnades och som fick ett blandat mottagande men inte någon stark kritik vid remissbehandlingen finns överflyttning av polisens uppgifter när det gäller tillstånd att driva hotell- och pensionatrörelse och inhägnad av övergivna gruvhål. Förslagen ledde dock inte till någon lagstiftning.

Frågan om förändring och förtydligande av polisens uppgifter när det gäller handräckning samt omhändertagande och förvar av berusade personer har därefter utretts på nytt. I betänkandet *Transporter av frihetsberövade* (SOU 2011:7) föreslås att Kriminalvården ska få ett tydligare ansvar för transporter av frihetsberövade personer åt andra myndigheter, att handräckning i vissa fall ska få begäras direkt hos Kriminalvården i stället för hos polisen och att handräckningsinstitutet ska stramas upp genom att det i flera handräckningsbestämmelser anges under vilka förutsättningar biträde ska få begäras. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. I betänkandet *Bättre insatser vid missbruk och beroende* (SOU 2011:35) föreslås bl.a. att huvudansvaret för förvaring och tillsyn vid omhändertagande av berusade personer ska ligga hos landstinget i egenskap av huvudman för hälso- och sjukvården. Även det betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Även om mycket talar för att de nu nämnda uppgifterna i stor utsträckning bör kunna avlastas polisen finns mot bakgrund av den pågående beredningen inom Regeringskansliet inte anledning att inom ramen för denna utredning överväga dessa frågor vidare.

När det gäller vissa andra uppgifter som utförs av polisen trots att de inte i någon större utsträckning präglas av ordnings- och säkerhetsintressen eller kräver polisens särskilda våldsmonopol eller polisens utbildning och kompetens, finns det emellertid anledning att på nytt överväga om det är lämpligare att uppgifterna utförs av någon annan huvudman. Detta gäller t.ex. sådana frågor som Polisverksamhetsutredningen har identifierat och där utredningens förslag inte har mötts av någon

stark remisskritik, men kan även gälla andra uppgifter som utredaren identifierar. I detta sammanhang finns anledning att undersöka hur man i andra, med Sverige jämförbara, länder har löst utförarfrågan beträffande de uppgifter som utredaren identifierar. Arbetet bör, i förekommande fall, bedrivas med utgångspunkt i de förslag som lämnats av Polisverksamhetsutredningen med inriktningen att komma till rätta med de problem som remissinstanserna har påtalat. Även i denna del av uppdraget måste de ekonomiska förutsättningarna för att föra över uppgifterna till en annan huvudman noga utredas.

Utredaren ska därför

- undersöka om det finns ytterligare arbetsuppgifter som bör utföras av någon annan huvudman,
- skaffa sig en bild av hur man i andra jämförbara länder har löst eller avser att lösa de frågor som utredaren identifierar,
- med utgångspunkt i de överväganden som görs, utarbeta fullständiga författningsförslag,
- redovisa de kostnader som polisen har för de arbetsuppgifter som föreslås överföras till en annan huvudman,
- beräkna kostnaderna som en ny huvudman kan antas få och tydligt redogöra för hur dessa har beräknats, och
- föreslå hur kostnaderna hos en ny huvudman ska finansieras.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren bör informera sig om annat pågående utredningsarbete som kan vara av betydelse för uppdragets genomförande och följa handläggningen av betänkandena Transporter av frihetsberövade (SOU 2011:7) och Bättre insatser vid missbruk och beroende (2011:35). Vidare bör kontakter tas med myndigheter som på olika sätt berörs av de frågeställningar som uppdraget omfattar, bl.a. Rikspolisstyrelsen (efter 1 januari 2015 Polismyndigheten), Jordbruksverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna.

Utredaren ska i ett delbetänkande senast den 31 januari 2015 redovisa resultatet av sina överväganden i den del av uppdraget som gäller polisens uppgifter på djurområdet.

Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 oktober 2015.

(Justitiedepartementet)